

15 ΜΑΡ. 2017

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 14 Μαρτίου 2017
Αριθ. Πρωτ.:74**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
✓ Τμήμα Ερωτήσεων
Αθήνα

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας: 101 10 - Αθήνα
TELEFAX: 210 5203872
Πληροφορίες: Π.Παναγιωτακοπούλου
Τηλέφωνο: 2131516475
e-mail: ypertns@ypakp.gr

ΘΕΜΑ: Σχετικά με τις συνδικαλιστικές ελευθερίες.

ΣΧΕΤ: Η με αρ. πρωτ. 2730/20-01-2017 ΕΡΩΤΗΣΗ

Σε απάντηση του ανωτέρω σχετικού που κατατέθηκε στη Βουλή από τους Βουλευτές, κ.κ. Κ. Στεργίου και Γ. Λαμπρούλη, σας πληροφορούμε τα εξής:

Α'. Η συνδικαλιστική ελευθερία και δράση κατοχυρώνεται στη χώρα μας από το Σύνταγμα, προστατεύεται από Διεθνείς Συμβάσεις Εργασίας (οι οποίες Δ.Σ.Ε. υπερισχύουν κάθε αντίθετης διάταξης νόμου, σύμφωνα με το άρθρο 28§1 του Συντάγματος) και ρυθμίζεται νομοθετικά με το Ν. 1264/1982.

Πιο συγκεκριμένα:

Το Σύνταγμα, στο άρθρο 23§1, καθορίζει ότι το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου. Επίσης, στην παρ. 2 ορίζει την απεργία ως δικαίωμα, το οποίο ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις, προς διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών εν γένει συμφερόντων των εργαζομένων.

Η Δ.Σ.Ε. 87/1948, που κυρώθηκε στη χώρα μας με το Ν.Δ. 4204/1961 (Φ.Ε.Κ. 174/Α'), ορίζει ότι οι εργαζόμενοι δικαιούνται, χωρίς καμιά διάκριση και χωρίς καμιά προηγούμενη άδεια, να συνιστούν οργανώσεις της επιλογής τους, να γίνονται μέλη αυτών, να εκπονοούν τα καταστατικά και τους διοικητικούς κανονισμούς τους, να εκλέγουν ελεύθερα τους αντιπροσώπους τους, να οργανώνουν τα της διαχείρισης και της δραστηριότητάς τους και να καταστρώνουν το πρόγραμμα των ενεργειών τους.

Παράλληλα, η Δ.Σ.Ε. 98/1949 που κυρώθηκε στη χώρα μας με το Ν.Δ. 4205/61, ορίζει ότι οι εργαζόμενοι πρέπει να απολαμβάνουν κατάλληλης προστασίας κατά κάθε πράξη

διάκρισης, που μπορεί να θίξει τη συνδικαλιστική τους ελευθερία ως προς την απασχόλησή τους. Οι εργοδότες δεν δικαιούνται να απολύουν τους εργαζόμενους ή να τους βλάπτουν με οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο, λόγω εγγραφής τους ή συμμετοχής τους σε συνδικαλιστική δραστηριότητα. Επίσης, δεν πρέπει να επεμβαίνουν με κανένα τρόπο ή μέσο στη σύσταση, στη λειτουργία ή στη διοίκηση των οργανώσεων των εργαζομένων.

Επιπλέον, η προάσπιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας προκύπτει από το άρθρο 111 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου της 4.11.1950 (κυρώθηκε από τη χώρα μας εκ νέου με το Ν.Δ. 53/1974), αλλά και από το άρθρο 23 IV της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών.

Ειδικότερα, η συνδικαλιστική δράση και το δικαίωμα της απεργίας προστατεύονται και ρυθμίζονται με το ν. 1264/1982 "Για τον εκδημοκρατισμό του Συνδικαλιστικού Κινήματος και την κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών των εργαζομένων" (ΦΕΚ 79/Α'). Ο νόμος αυτός κατοχυρώνει τα συνδικαλιστικά δικαιώματα των εργαζομένων και ρυθμίζει τα της ίδρυσης, οργάνωσης, λειτουργίας και δράσης των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους. Οι διατάξεις του περιλαμβάνουν τόσο γενικά όσο και συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία της συνδικαλιστικής δράσης. Ανάγει δε σε δικαιώματα, τόσο την προσφυγή στην απεργία (ως μέσο εργασιακού αγώνα) όσο και τη συμμετοχή σε αυτή.

Συγκεκριμένα, στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 1264/1982 ορίζεται ότι τα όργανα του Κράτους έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της ανεμπόδιστης άσκησης του δικαιώματος για την ίδρυση και αυτόνομη λειτουργία των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου 14, απαγορεύεται στους εργοδότες, σε πρόσωπα που ενεργούν για λογαριασμό τους και σε οποιοδήποτε τρίτο, να προβαίνουν σε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη, που κατατείνει στην παρακώλυση της άσκησης των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων και ιδιαίτερα:

α) Να ασκούν επιρροή στους εργαζόμενους, για την ίδρυση ή μη ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης.

β) Να ασκούν επιρροή ή να παρεμποδίζουν με οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο την προσχώρηση εργαζομένων σε ορισμένη συνδικαλιστική οργάνωση.

γ) Να απαιτούν από τους εργαζόμενους δήλωση συμμετοχής, μη συμμετοχής ή αποχώρησης από συνδικαλιστική οργάνωση.

δ) Να υποστηρίζουν συγκεκριμένη συνδικαλιστική οργάνωση με οικονομικά ή με άλλα μέσα.

ε) Να επεμβαίνουν με οποιοδήποτε τρόπο στη διοίκηση, στη λειτουργία και στη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων.

στ) Να μεταχειρίζονται με ευμένεια ή δυσμένεια τους εργαζόμενους, ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε ορισμένη συνδικαλιστική οργάνωση.

Εξάλλου, σύμφωνα με την παρ. 4 απαγορεύεται η καταγγελία της σχέσης εργασίας για νόμιμη συνδικαλιστική δράση, γενικότερα. Κρίνεται δηλαδή δικαστικά εάν μεταξύ της συνδικαλιστικής δράσης και της καταγγελίας υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος. Ως εκ τούτου, έχει κριθεί άκυρη η καταγγελία συμβάσεως που έγινε από εκδίκηση, λόγω εγγραφής του μισθωτού ως μέλους σωματείου και συμμετοχής του στην απεργία που κηρύχθηκε από το σωματείο, αλλά και προς εκφοβισμό και αποτροπή των συναδέλφων του από το να συμμετέχουν σε παρόμοιες ενέργειες και δραστηριότητες (ΜΠΡΑ 14037/83). Ωστόσο, η νομολογιακή πρακτική έχει καταδείξει ότι δεν απαιτείται η συνδικαλιστική δράση να αποτελέσει την αποκλειστική ή την κύρια αιτία της απόλυσης, αλλά αρκεί ότι συντέλεσε απλώς στην απόφαση για απόλυση, υπό την έννοια ότι χωρίς την αιτία αυτή ο εργοδότης δεν θα προέβαινε στην καταγγελία (58/2011 ΕΦ ΑΘ, 763/2008 ΕΦ ΠΑΤΡ, 4401/2006 ΕΦ ΑΘ, 1698/2005 ΕΦ ΘΕΣΣΑΛ, 30270/2004 ΜΠΡ ΘΕΣΣΑΛ, 1104/1998 ΑΠ).

Παράλληλα, στην παρ. 5 του άρθρου 14 του Ν. 1264/1982 ορίζεται ότι είναι άκυρη η καταγγελία της σχέσης εργασίας: α) των μελών της διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 92 ΑΚ, της συνδικαλιστικής οργάνωσης, β) των μελών της προσωρινής, σύμφωνα με το άρθρο 79 ΑΚ, διοίκησης συνδικαλιστικής οργάνωσης, που διορίζει το δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 69 του ΑΚ, και γ) των μελών της διοίκησης που εκλέγονται προσωρινά κατά την ίδρυση συνδικαλιστικής οργάνωσης. Η απαγόρευση ισχύει κατά τη διάρκεια της θητείας και ένα χρόνο μετά τη λήξη της, εκτός αν συντρέχει ένας από τους λόγους της παρ. 10 του ίδιου άρθρου και διαπιστωθεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 15, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 25 του ν. 1545/1985.

Το δικαίωμα της απεργίας, ρυθμίζεται στα άρθρα 19 έως και 22 του ν. 1264/82 όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν. Σύμφωνα δε με το άρθρο 19, η απεργία αποτελεί δικαίωμα των εργαζομένων που ασκείται από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις: α) ως μέσο για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών, εργασιακών, συνδικαλιστικών και ασφαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων και ως εκδήλωση αλληλεγγύης για τους αυτούς σκοπούς και β) ως εκδήλωση αλληλεγγύης εργαζομένων επιχειρήσεων ή εκμεταλλεύσεων που εξαρτώνται από πολυεθνικές εταιρείες προς εργαζομένους σε επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις ή στην έδρα της ίδιας πολυεθνικής εταιρείας, και εφόσον η έκβαση της απεργίας των τελευταίων θα έχει άμεσες επιπτώσεις στα οικονομικά ή εργασιακά συμφέροντα των πρώτων (σε αυτή την περίπτωση η απεργία κηρύσσεται από την πιο αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση).

Τέλος, στο άρθρο 23 του ν. 1264/1982 προβλέπονται ποινικές κυρώσεις: 1) για τον εργοδότη και τους εκπροσώπους τους, καθώς και για οποιοδήποτε τρίτο, που παραβαίνει τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 2 και 3 του νόμου αυτού, 2) για τον εργοδότη και τους εκπροσώπους του, που παραβαίνουν τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ 5, 8 και 9 ή που αρνούνται την πραγματική απασχόληση εργαζομένου που η απόλυσή του έχει κριθεί άκυρη με δικαστική απόφαση ή που αρνούνται την επαναπρόσληψη και πραγματική απασχόληση των εργαζομένων που αναφέρονται στο άρθρο 24, 3) για οποιονδήποτε παραποιεί ή νοθεύει

το αποτέλεσμα εκλογών για την ανάδειξη συλλογικών οργάνων ή αντιπροσώπων οποιασδήποτε συνδικαλιστικής οργάνωσης, 4) για όποιον χρησιμοποιεί την επωνυμία ή αντιποιείται την εκπροσώπηση συνδικαλιστικής οργάνωσης χωρίς δικαίωμα για δικό του όφελος και 5) για όποιον εμποδίζει με σωματική ή ψυχολογική βία τις συνεδριάσεις της διοίκησης ή τις συνελεύσεις μελών συνδικαλιστικών οργανώσεων.

Β'. Η υπεράσπιση και η προστασία του κόσμου της εργασίας έναντι της εργοδοτικής αυθαιρεσίας όπως και η διασφάλισης της ανεμπόδιστης άσκησης της συνδικαλιστικής δράσης και γενικά των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων των εργαζομένων αποτελεί πρώτιστο καθήκον και θέση αυτής της Κυβέρνησης. Για αυτόν τον λόγο δίνουμε την μάχη για την επαναφορά των συλλογικών διαπραγματεύσεων, των Κλαδικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, την κήρυξη τους ως γενικώς υποχρεωτικών και την επεκτασιμότητα τους.

Οι πολιτικές που υιοθετήθηκαν στην αγορά εργασίας την περίοδο 2010- 2014 και τα μέτρα που ψηφίστηκαν και εφαρμόστηκαν οδήγησαν αφενός μεν στην πλήρη απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, αφετέρου δε στην αποδυνάμωση των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Αυτήν την κατάσταση επιδιώκουμε να ανατρέψουμε, πραγματοποιώντας ήδη τα πρώτα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση με την προσπάθεια ουσιαστικής επαναφοράς του θεσμού των συλλογικών διαπραγματεύσεων και επιβολής της νομιμότητας και της τήρησης της εργατικής, ασφαλιστικής και συνδικαλιστικής νομοθεσίας.

Η ουσιαστική δράση και η ενίσχυση του ΣΕΠΕ, οι συνεχείς έλεγχοι στους χώρους εργασίας κ.λπ. αποφέρουν σταδιακά καρπούς στο στοίχημα για την επιβολή της νομιμότητας σε όλες τις τις εκφάνσεις (από την αντιμετώπιση της αδήλωτης εργασίας μέχρι την προστασία της συνδικαλιστικής δράσης).

Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 3 του ν. 1264/1982 «Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις για την πραγματοποίηση των σκοπών τους δικαιούνται μεταξύ άλλων:

α) Ν' αναφέρονται στις διοικητικές και άλλες αρχές για κάθε ζήτημα που αφορά τους σκοπούς τους, τα μέλη τους, τις εργασιακές και γενικότερα επαγγελματικές σχέσεις και τα συμφέροντα των μελών τους.

β) Να καταγγέλλουν και να εγκαλούν στις διοικητικές και δικαστικές αρχές τις παραβιάσεις της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας και των κανονισμών ή οργανισμών που αφορούν τις ίδιες ή τα μέλη τους».

Στις αναφορές αυτές και καταγγελίες των συνδικαλιστικών οργανώσεων, αλλά και μεμονωμένων εργαζομένων, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, τόσο οι κεντρικές όσο και οι περιφερειακές, ανταποκρίνονται χωρίς καθυστέρηση, επιδιώκοντας τη λύση κάθε προβλήματος και την αντιμετώπιση κάθε παράβασης του νόμου.

Η Κυβέρνηση θεωρεί κομβικής σημασίας τη συλλογική διεκδίκηση, τη συμμετοχή των εργαζομένων στις συνδικαλιστικές οργανώσεις και την ανάπτυξη ενός ισχυρού ταξικού συνδικαλιστικού κινήματος, ανεξάρτητου από το κράτος, τους εργοδότες και τα κόμματα, που θα διαφυλάσσει και θα προάγει τα εργασιακά, οικονομικά, ασφαλιστικά, κοινωνικά και

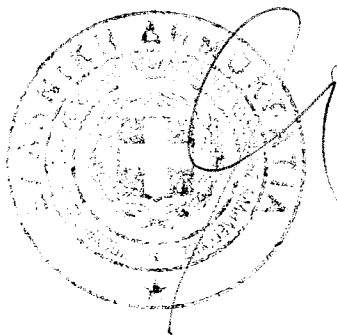
συνδικαλιστικά συμφέρονται των εργαζομένων. Αυτονόητα είναι αντίθετη στην ποινικοποίηση της συνδικαλιστικής δράσης.

Γι' αυτό και η διασφάλιση με κάθε δυνατό τρόπο των συνταγματικά κατοχυρωμένων δικαιωμάτων της συνδικαλιστικής δράσης και της απεργίας αποτελεί κύριο μέλημά της.

Η αρχή πάντως της διάκρισης των εξουσιών επιβάλλει, πρώτα απ' όλους στην Κυβέρνηση, τη μη ανάμιξη στο έργο τις Δικαιοσύνης και το σεβασμό στις δικαστικές αποφάσεις (ανεξάρτητα από τη γνώμη που μπορεί να έχει ο καθένας για μια δικαστική απόφαση).

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Ε.ΑΧΤΣΙΟΓΛΟΥ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο ΔΙΟΤΥΛΕΥΟΜΕΝΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ